

КОНЦЕПЦІЯ СТВОРЕННЯ РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ ЦЕНТРІВ

¹Вінницький національний технічний університет

Анотація

У тезі розглядається концепція створення реабілітаційних центрів із врахуванням важливості садово-паркового мистецтва та ландшафтної архітектури як ключових елементів для сприяння психологічному та фізичному відновленню пацієнтів.

Ключові слова: концепція, ландшафтна архітектура, садово-паркове мистецтво, реабілітаційні центри.

Abstract

The report examines the concept of creating rehabilitation centers, taking into account the importance of garden and park art and landscape architecture as key elements to promote the psychological and physical recovery of patients.

Keywords: concept, landscape architecture, garden and park art, rehabilitation centers.

Вступ

Реабілітаційні центри відіграють надзвичайно важливу роль у відновленні фізичного та емоційного стану людей після травм, операцій або важких життєвих обставин. У сучасній концепції таких закладів головним стає не лише медичне обладнання та професіоналізм лікарів, а й середовище, у якому проходить відновлення пацієнтів.

Результати дослідження

Цілком зрозуміло, що будь-яка реабілітація потребує передусім спокою, відпочинку та посилення відчуття єднання з природою [1]. Саме в цьому світлі постає чимала важливість явища ландшафтної архітектури та садово-паркового мистецтва в концепції творення реабілітаційних центрів, оскільки природні простори, зелені насадження та правильно спроектовані зони відпочинку мають значний вплив на фізичне та психологічне самопочуття людини.

Згідно положенню ДБН В.2.2-18:2007 "Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення" [3], в процесі формування реабілітаційних центрів, виділяють такі зони: житлова, відпочинку, фізкультурно-оздоровча, лікувально-виробнича. У цій системі важливе місце відводять ландшафтній архітектурі та творам садово-паркового мистецтва. Об'ємно-просторове вирішення реабілітаційних центрів має низку складників, де їх поділ за способом поєднання з ландшафтною архітектурою та садово-парковим мистецтвом є окремим розділом дослідження [1]. Згідно з типологією реабілітаційних центрів щодо їх поєднання з ландшафтною архітектурою та садово-парковим мистецтвом:

- перший тип – реабілітаційні центри всередині населеного пункту (ландшафтна архітектура і садово-паркове мистецтво мають обмежений вплив). Прикладом може слугувати реабілітаційний центр "Еліта" (м. Львів, Україна);

- другий тип – реабілітаційні центри поза межами населених пунктів (ландшафтна архітектура і садово-паркове мистецтво мають більші можливості для впливу на відвідувачів). Прикладом є центр реабілітації та реінтеграції ветеранів "Лісова Поляна" (Київська область);

- третій тип – наявність в реабілітаційному центрі власних творів садово-паркового мистецтва. Прикладом є реабілітаційний центр "Феюфанія" у м.Київ (Рис.1.).

Рис.1. Реабілітаційний центр "Феофанія" [5]

- четвертий тип – ревалоризація архітектурних ансамблів магнатських резиденцій. В Україні це особливо актуально, оскільки багато таких резиденцій збереглися, проте вони часто занедбані або вимагають суттєвого відновлення для захисту від подальшого руйнування. Прикладом може слугувати реабілітаційний центр "Модричі" (Львівська область).

- п'ятий тип – співвідношення реабілітаційних центрів із заповідниками природи, дотримуючись вимог щодо збереження ландшафтів, культурних пам'яток і архітектурних об'єктів.. Прикладом є Західний реабілітаційно-спортивний центр (Карпати, Україна).

Введення ландшафтної архітектури та садово-паркового мистецтва є актуальним та важливим для функціонування всіх наведених типів реабілітаційних центрів. Різноманітні стежки, паркові зони, альтанки, водойми, квітники тощо, є важливими елементами, які сприятимуть відпочинку, релаксації та стимулюванню сенсорного відновлення. На прилеглий до центру території важливо створити реабілітаційне середовище, в якому поєднуюватимуться спортивні та відпочивальні функції на свіжому повітрі, де б пацієнти могли прискорити процес реабілітації як фізичний, так і моральний [2,5]. Правильне поєднання природних елементів із функціональними об'єктами дозволяє створити простір, що позитивно впливає на емоційний стан пацієнтів, спонукаючи їх до руху та взаємодії з природою. Значну роль відіграє й присутність природного освітлення, що підвищує настрій та полегшує реабілітаційні процеси. Крім того, звуки природи, такі як шум води або шелест листя, допомагають зменшити рівень тривожності та покращують загальний стан пацієнтів. Шляхом пасивної і активної взаємодії клієнтів реабілітаційних центрів з ландшафтною архітектурою і територією садово-паркового мистецтва буде досягнуто підвищення ефективності їх реабілітації. Цим самим буде підтримуватись задовільний стан всіх видів та об'єктів ландшафтної архітектури. Це є наочний показник функціонування концепції взаємодії явища реабілітаційних центрів та ландшафтної архітектури [1]. Також важливо зазначити, що гармонійне середовище з природними елементами сприяє соціальній взаємодії пацієнтів. Спільні зони відпочинку, прогулянкові стежки та інші функціональні простори стимулюють комунікацію між людьми, що, у свою чергу, позитивно впливає на їх емоційний стан. Завдяки цьому реабілітаційні центри набувають статусу не лише лікувальних закладів, а й осередків соціальної підтримки.

Висновок

Садово-паркове мистецтво та ландшафтна архітектура є невід'ємною частиною концепції створення сучасних реабілітаційних центрів. Завдяки правильно спроектованим природним просторам люди швидше відновлюють сили як фізично, так і психологічно. Інші аспекти, як-от інклюзивний дизайн та соціальна підтримка, також є важливими, але роль природи в реабілітації є незаперечною.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. А.А. Басв МІСЦЕ ЛАНДШАФТНОЇ АРХІТЕКТУРИ ТА САДОВО-ПАРКОВОГО МИСТЕЦТВА В КОНЦЕПЦІЇ ТВОРЕННЯ РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ ЦЕНТРІВ. НАУКОВИЙ ВІСНИК НЛТУ України: Ландшафтна архітектура і сучасність. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2013. – Вип. 23.09. С.34-40.

2. Валаш А. Архітектурно-планувальні рішення реабілітаційних центрів для відновлення фізично-психологічного здоров'я військовослужбовців – учасників бойових дій. Тези доповідей студентської наукової конференції Чернівецького національного університету. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. С.19-21.

3. ДБН В.2.2-18:2007. Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення. [Чинний з 01.07.2007 р]. Київ : Міністерство розвитку громад та територій України, 2020.

4. ДБН Б.2.2-12:2019. Планування і забудова територій. [Чинний з 01.10.2019 р]. Київ : Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2019.

5. <https://suspilne.media/kyiv/405788-stolicna-likarna-feofania-rozsirit-perelik-bezoplatnih-poslug-dla-naselenna/>

Ковбасюк Дарія Олександрівна - студентка групи БМ-22б, факультет будівництва, цивільної та екологічної інженерії, Вінницький національний технічний університет, м.Вінниця. Email: kovbasukdasa3@gmail.com.

Попович Микола Миколайович – к.т.н., доцент кафедри будівництва, міського господарства та архітектури, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: popovychnick@gmail.com.

Dariia Kovbasiuk - student of group BM-22b, faculty of construction, civil and environmental engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia. Email: kovbasukdasa3@gmail.com.

Mykola Popovych – Candidate of Technical Sciences, Associate Professor, Department of Construction, Urban Economy and Architecture, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: popovychnick@gmail.com.